

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні групи забезпечення
спеціальності 207 Водні біоресурси
та аквакультура
від « 16 » 02 2023 року
протокол № 7
голова групи: П.В. Шекк

УЗГОДЖЕНО:

Декан Чугай А.В.
Природоохоронний факультет

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни

Гістологія і ембріологія водних тварин

(назва навчальної дисципліни)

207 Водні біоресурси та аквакультура

(шифр та назва спеціальності)

Освітня програма «Охорона, відтворення та раціональне використання
гідробіоресурсів»

(назва освітньої програми)

Бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна

(форма навчання)

2

(рік навчання)

3

(семестр навчання)

6/180

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

Екзамен

(форма контролю)

Водних біоресурсів та аквакультури ОДЕКУ

(кафедра)

Одеса, 2023 р.

Автори: Матвієнко Тетяна Іванівна, старший викладач
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

_____
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри Водних біоресурсів та
аквакультури від «10» лютого _____ 2023 року, протокол № 7.

Викладачі: Лекційний модуль – Матвієнко Т. І., старший викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Лабораторний модуль – Матвієнко Т. І., старший викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: Шекк П.В., д.с-г.н., професор кафедри водних біоресурсів а
аквакультури ОДЕКУ

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою вивчення дисципліни « Гістологія і ембріологія водних тварин» є формування уяви студентами теоретичних і практичних знань особливостей зовнішньої та внутрішньої будови риб (морфологію і анатомію) та рибоподібних, специфіку їх росту, живлення, розмноження, життєвого циклу, міграцій, а також розподілу у навколишньому середовищі, особливості індивідуального розвитку (ембріологію), історію розвитку видів, родів, родин тощо (еволюцію і філогенію). Ознайомлення з особливостями життя груп та найважливіших видів риб. Знання систематики риб та розуміння еволюційних зв'язків між групами, вивчення особливостей розповсюдження.
Компетентність	Володіти знаннями закономірностей будови і функції організму риб та ссавців на клітинному, тканинному і органному рівнях структурної організації; тощо.
Результат навчання	Використовувати знання закономірностей будови і функції організму риб та ссавців на клітинному, тканинному і органному рівнях структурної організації.
Базові знання	<ol style="list-style-type: none"> 1. особливості зовнішньої та внутрішньої будови риб та рибоподібних; 2. специфіку їх росту, розвитку, розмноження, живлення, життєвого циклу; 3. особливості внутрішньої і зовнішньої будови представників класу круглоротих, хрящових і кісткових риб. 4. методику виготовлення гістологічних препаратів, будову світлового мікроскопа і правила роботи з ним, мікро- і ультраструктуру та функцію соматичних і статевих клітин, мікроструктуру і функцію тканин та органів, ембріогенез риб та ссавців і стадії їх розвитку.
Базові вміння	<ol style="list-style-type: none"> 1. відбирати і зафіксувати матеріал для гістологічних досліджень, користуватись світловим мікроскопом, 2. розпізнавати складові частини клітин на цитологічних препаратах і електроннограмах, 3. визначати на гістопрепаратах типи тканин, органи, їх морфофункціональні одиниці на стадії розвитку риб і ссавців.
Базові навички	Класифікувати та характеризувати морфобіологічні особливості риб і рибоподібних; розвиток, будову, функцію і класифікацію нервової системи; морфофункціональну характеристику серцево-судинної системи; загальну характеристику ендокринної системи, її склад та класифікацію; розвиток, функцію та мікроскопічну будову

	шкіри і її похідних; розвиток, будову, функцію, поділ на відділи апарата травлення; особливості складу, мікроскопічної будови і функції органів дихання; розвиток, будову, функцію та поділ на відділи сечостатевого апарату.
Пов'язані силлабуси	-
Попередня дисципліна	Немає
Наступна дисципліна	Іхтіологія (Загальна та спеціальна іхтіологія)
Кількість годин	лекції: 45 лабораторні заняття: 30 семінарські заняття: - самостійна робота студентів: 105

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Основи цитології та загальна ембріологія і гістологія		
	Тема 1. Структурні компоненти клітин	4	3
	Тема 2. Гаметогенез, запліднення та ембріогенез.	4	3
	Тема 3. Морфологія епітеліальних тканин	4	3
	Тема 4. Морфологія сполучних тканин	4	3
	Тема 5. Морфологія м'язових та нервових тканин	4	3
Разом ЗМ-Л1:		20	15
ЗМ-Л2	Спеціальна гістологія і ембріологія.		
	Тема 1 Морфологія органів нервової системи та органів чуття	5	3
	Тема 2. Морфологія органів кровотворення та серцево-судинної системи	5	3
	Тема 3. Морфологія ендокринної системи .Шкіра та її похідні.	5	3
	Тема 4. Морфологія органів апарату травлення і дихання	5	3
	Тема 5. Морфологія органів сечостатевого апарату	5	3
РазомЗМ-Л2:		25	15
Разом		45	30

Консультації:

Викладач: Матвієнко Тетяна Іванівна,
Згідно з затвердженим графіком
Аудиторія 707 (НЛК №2)

2.2 Лабораторні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-ЛБ1	Морфо-функціональна характеристика органів та систем риб		
	Лабораторна робота № 1 Основні структурні елементи клітин організму.	3	5
	Лабораторна № 2 Поділ клітин.	4	5
	Лабораторна № 3 Гаметогенез. Сперматогенез і овогенез	4	5
	Лабораторна № 4 Запліднення	4	5
Разом:		15	20
ЗМ-ЛБ2	Травна система риб, органи розмноження та фізіологічні зміни риб		
	Лабораторна № 1 Епітеліальні тканини	3	5

	Лабораторна № 2 Тканини внутрішнього середовища (опорно - трофічні тканини)	3	5
	Лабораторна № 3. Сполучна тканина	3	5
	Лабораторна № 4 М'язова тканина	3	5
	Лабораторна № 5 Нервова тканина	3	5
	Разом:	15	25
	Разом:	30	45

Консультації:

Викладач: Матвієнко Тетяна Іванівна,

Згідно з затвердженим графіком

Аудиторія 707 (НЛК №2)

Перелік лабораторій:

При кафедрі існує лабораторія Водних біоресурсів у якій проводяться лабораторні заняття дисципліни, студенти використовують наочні матеріали та різні препарати для вивчення дисципліни.

До лабораторних робіт студенти допускаються лише після ознайомлення та складання індивідуального заліку з «Правил техніки безпеки та охорони праці», а до кожної окремої лабораторної роботи – після поточного інструктажу, відповідно темі роботи та особливостей її виконання. Заборонено пересуватись по лабораторії без необхідності. Категорично забороняється вживати будь-що (пити, їсти). Користуватись виключно тим обладнанням, яке видане викладачем (лаборантом) для виконання поточного завдання. Категорично забороняється приступати до роботи без інструктажу з техніки безпеки. Перед початком роботи необхідно уважно вивчити зміст і порядок виконання роботи, перелік необхідного обладнання, препаратів та матеріалів. Підготувати робоче місце згідно вимогам до виконання роботи. Про помічені пошкодження обладнання повідомити викладача.

2.3 Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	• Підготовка до лекційних занять	15	1 – 8 тиждень
	• Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий)	5	8 тиждень
ЗМ-Л2	• Підготовка до лекційних занять	15	8 – 15 тиждень
	• Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий)	5	15 тиждень
ЗМ-ЛБ1	• Захист лабораторних робіт (обов'язковий)	20	1 – 8 тиждень

ЗМ-ЛБ2	• Захист лабораторних робіт (обов'язковий)	25	8 – 15 тиждень
	Підготовка до екзамену	20	
Разом:		105	

2.3.1 Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1 та ЗМ-Л2

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

З теоретичного курсу навчальної дисципліни студент повинен бути готовим відповідати на усні запитання лектора під час лекційних занять.

Тестові завдання модульної контрольної роботи ЗМЛ1 та ЗМЛ2 складені у тестовому вигляді закритого типу.

Формами контролю засвоєння теоретичних знань є усне опитування під час лекційних занять (поточний контроль), модульні контрольні роботи за кожним змістовним модулем (внутрішньо семестровий контроль), складання іспиту (підсумкова атестація).

Варіанти модульних контрольних робіт містять по 25 запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за виконаний варіант кожної модульної контрольної роботи становить **25 балів**. Максимальна кількість балів яку студент може отримати з лекційної частини складає **50 балів**.

2.3.2 Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ЛБ1, ЗМ-ЛБ2.

Методи письмового контролю виконання завдань з лабораторних робіт

Оцінювання письмового контролю:

Опрацювання студентом матеріалу кожної лабораторної роботи з відповідним усним опитуванням оцінюється:

ЗМ-ЛБ1: тема 1 4 бали, теми 2-4 – 7 балів,

ЗМ-ЛБ2: теми 1-5 – 5 балів.

Загалом **50 балів**.

3 Методика та оцінювання підсумкового заходу з дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин»

Формою підсумкового семестрового контролюючого заходу з вибіркової навчальної дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин» є екзамен.

Студент вважається допущеним до семестрового екзамену, якщо він виконав усі лабораторні роботи, які передбачені силлабусом дисципліни, і набрав суму балів за лабораторні роботи не менше **25 балів**.

Екзаменаційна тестова робота з дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин» являє собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з трьох запропонованих варіантів. Тестові питання формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань. Правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється в 5 балів. Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає 100 балів.

Загальна кількісна оцінка, що отримує студент за підсумками вивчення навчальної дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин» (загальний бал успішності) є усередненою між кількісною оцінкою поточних контролюючих заходів та кількісною оцінкою семестрового контролюючого заходу – іспиту. Якщо студент за підсумками іспиту отримав загальну кількісну оцінку менше 50% (від максимально можливої на екзамені), то загальний бал успішності має дорівнювати балу на іспиті.

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1 Модуль ЗМ-Л1 «Основи цитології та загальна ембріологія і гістологія»

3.1.1 Повчання

Під час вивчення теми № 1 «Структурні компоненти клітин» потрібно звернути увагу на вивчення будови та структури клітин.

Під час вивчення теми № 2 «Гаметогенез, запліднення та ембріогенез» слід вивчити особливості гаметогенезу, запліднення та ембріогенезу.

Під час вивчення теми № 3 «Морфологія епітеліальних тканин» вивчаючи цю тему необхідно приділити увагу вивченню епітеліальних тканин.

Під час вивчення теми № 4 «Морфологія сполучних тканин» потрібно звернути увагу на вивчення сполучних тканин.

Під час вивчення теми № 5 «Морфологія м'язових та нервових тканин» потрібно звернути увагу на вивчення м'язових та нервових тканин.

3.1.2 Питання для самоперевірки

1. Значення руху у життєдіяльності риб. Які бувають рухи? Яка тканина забезпечує рух?	[1], С. 10-12
2. Морфо-функціональна характеристика не посмугованої м'язової тканини. Морфо-функціональна характеристика посмугованої м'язової тканини. Чим обумовлений червоний колір м'язів? Характеристика світлих м'язів.	[1], С. 10-12

3. Характеристика звуків, які утворюють риби. Природа біострумів і біопотенціалів у риб.	[1], С. 10-12
1. Яка будова і функція нерва? Що таке м'якітне нервове волокно? Що таке безм'якітне нервове волокно? Що таке синапс?	[1], С. 13-27
2. Будова спинного мозку. Яка функція спинного мозку? Навіщо потрібний головний мозок?	[1], С. 13-27
3. Характеристика довгастого (ромбовидного) мозку. Характеристика 11 пар черепно-мозкових нервів. Характеристика середнього мозку. Характеристика проміжного мозку. Характеристика переднього (кінцевого) мозку. Що таке рефлекторна дуга?	[1], С. 13-27
4. Що таке асиміляція? Що таке дисиміляція? Процес вироблення енергії при дисиміляції.	[1], С. 41-47
5. Що впливає на інтенсивність енергетичних трат?	[1], С. 41-47
6. Що таке рутинний обмін?	[1], С. 41-47
7. Як впливає температура на інтенсивність життєдіяльності риб?	С. 41-47
8. Що таке анаболізм?	[1], С. 41-47
9. Назвіть шляхи асиміляції речовин.	[1], С. 41-47
10. Що таке харчові потреби?	[1], с. 48 – 64
11. Перерахуйте незамінні амінокислоти.	[1], с. 48 – 64
12. З чого складається жовток в яйцеклітині?	[1], с. 48 – 64
13. Назвати місця накопичення жиру у риб.	[1], с. 48 – 64
14. Охарактеризувати захоплення і поїдання їжі рибами.	[1], с. 48 – 64
15. Охарактеризувати інтенсивність живлення риб.	[1], с. 48 – 64
16. Величина одноразового прийому їжі.	[1], с. 48 – 64
17. Час перебування їжі у апараті травлення.	[1], с. 48 – 64
18. Яка будова і функція шлунку?	[1], с. 48 – 64
19. Яка будова і функція кишечнику?	[1], с. 48 – 64
20. Будова і функція ротової порожнини, зубів і глотки.	[1], с. 48 - 64
21. Ферментні процеси у шлунку і кишечнику.	[1], с. 48 – 64
22. Характеристика застінних травних залоз (печінки, підшлункової залози).	[1], с. 48 – 64
23. Процес засвоєння їжі.	[1], с. 48 – 64
24. Характеристика фагоцитозу і піноцитозу кишковим епітелієм.	[1], с. 48 - 64

3.1 Модуль ЗМ-Л2 «Спеціальна гістологія і ембріологія».

3.1.1 Повчання

Під час вивчення теми № 1 «Морфологія органів нервової системи та органів чуття» слід вивчити нервової системи та органів чуття.

Під час вивчення теми № 2 «Морфологія органів кровотворення та серцево-судинної системи» при вивченні цієї теми необхідно вивчити органів кровотворення та серцево-судинної системи.

Під час вивчення теми № 3 «Морфологія ендокринної системи .Шкіра та її похідні» слід вивчити ендокринної системи, шкіри.

Під час вивчення теми № 4 «Морфологія органів апарату травлення і дихання» слід вивчити органів апарату травлення і дихання.

Під час вивчення теми № 5 «Морфологія органів сечостатевого апарату» слід вивчити органів сечостатевого апарату.

3.1.2 Питання для самоперевірки

1. Будова і функція зябер.	[1], С. 64- 78
2. Будова і функція плавального міхура. Що таке газова залоза (червоне тіло)?	[1], С. 64- 78
3. Охарактеризувати шкірне дихання у риб.	[1], С. 64- 78
4. Охарактеризувати повітряне дихання у риб.	[1], С. 64- 78
5. Охарактеризувати дихальні функції крові.	[1], С. 64- 78
6. Регуляція процесу дихання.	[1], С. 64- 78
7. Які функції крові?	[1], С. 79-90
8. Будова і функція серця.	[1], С. 79-90
9. Які є магістральні кровеносні судини в організмі риб?	[1], С. 79-90
10. Характеристика спинної аорти. Характеристика передніх і задніх кардинальних вен.	[1], С. 79-90
11. Характеристика лімфосистеми.	[1], С. 79-90
12. Назвати органи кровотворення.	[1], С. 79-90
13. Що таке імунітет?	[1], С. 79-90
14. Що таке антитіла і антигени?	[1], С. 79-90
15. Як визначають стать у риб?	[1], С.91 – 105
16. Які зовнішні ознаки статевого розвитку у риб?	[1], С.91 – 105
17. Характеристика запліднення.	[1], С.91 – 105
18. На які частини поділяються шкірні покриви риб?	[1], С. 106 – 111
19. Роль і значення шкірних покривів у житті риби?	[1], С. 106 – 111
20. Чим обумовлене забарвлення риб?	[1], С. 106 – 111
21. Як побудовані світні органи та їх роль?	[1], С. 106 – 111
22. Які є типи отруйних залоз?	[1], С. 106 – 111
23. Що таке залози внутрішньої секреції?	[1], С. 112-114
24. Характеристика гормонів яєчника.	[1], С. 112-114
25. Характеристика чоловічих статевих гормонів.	[1], С. 112-114

3.2 Модуль ЗМ-ЛБ1.

3.2.1 Повчання

Основне завдання модуля: вивчити основні структурні елементи клітин організму; поділ клітин; гаметогенез; запліднення; закономірності розвитку і будови тканин організму.

Під час підготовки **лабораторної роботи № 1** «Основні структурні елементи клітин організму» увага студента має бути зосереджена на вивченні структурних елементів клітин організму.

Під час підготовки **лабораторної роботи № 2** «Поділ клітин» увага студента має бути зосереджена на вивченні поділу клітин.

Під час підготовки **лабораторної роботи № 3** «Гаметогенез. Сперматогенез і овогенез» увага студента має бути зосереджена на вивченні гаметогенезу, сперматогенезу та овогенезу.

Під час підготовки **лабораторної роботи № 4** «Запліднення» увага студента має бути зосереджена на вивченні запліднення риб.

3.1.2 Питання для самоперевірки

1. Будова клітини.	[2], с. 6 – 10
2. З яких частин складається клітина?	[2], с. 6 – 10
3. Що таке гіалоплазма?	[2], с. 6 – 10
4. Класифікація клітин.	[2], с. 6 – 10
5. Що таке амітоз?	[2], с. 10 – 12
6. Що таке мейоз?	[2], с. 10 – 12
7. Будова спермія.	[2], с. 13 – 18
8. Будова овоцита.	[2], с. 13 – 18
9. Характеристика оліголецитальних овоцитів (мало жовтка).	[2], с. 13 – 18
10. Характеристика ізолецитальних овоцитів (жовток рівномірний).	[2], с. 13 – 18
11. Характеристика мезолецитальних овоцитів (багато жовтка).	[2], с. 13 – 18
12. Дати характеристику першій фазі запліднення – дистантній взаємодії.	[2], с. 18 – 21
13. Дати характеристику другій фазі запліднення – контактній взаємодії.	[2], с. 18 – 21
14. Дати характеристику третій фазі запліднення – кортикальній реакції.	[2], с. 18 – 21
15. Що таке повне рівномірне дроблення?	[2], с. 18 – 21
16. Що таке часткове, або меробластичне (дископодібне) дроблення?	[2], с. 18 - 21
17. Будова спермія.	[2], с. 12 – 21
18. Будова овоцита.	[2], с. 12 – 21

19. Характеристика оліголецитальних овоцитів (мало жовтка).	[2], с. 12 – 21
20. Характеристика ізолецитальних овоцитів (жовток рівномірний).	[2], с. 12 – 21
21. Характеристика мезолецитальних овоцитів (багато жовтка).	[2], с. 12 – 21
22. Характеристика полілецитальних овоцитів.	[2], с. 12 – 21
23. Характеристика періодів сперматогенезу:	[2], с. 12 – 21
24. Характеристика періодів овогенезу	[2], с. 12 – 21

3.2 Модуль ЗМ-ЛБ2.

3.2.1 Повчання

Основне завдання модуля: вивчити травну систему риб, органи розмноження та фізіологічні зміни риб

Під час підготовки лабораторної роботи № 1 «Епітеліальні тканини» увага студента має бути зосереджена на вивченні.

Під час підготовки лабораторної роботи № 2 «Тканини внутрішнього середовища (опорно - трофічні тканини)» увага студента має бути зосереджена на вивченні тканин внутрішнього середовища (опорно - трофічні тканини).

Під час підготовки лабораторної роботи № 3 «Сполучна тканина» увага студента має бути зосереджена на вивченні сполучної тканини.

Під час підготовки лабораторної роботи № 4 «М'язова тканина» увага студента має бути зосереджена на вивченні м'язової тканини.

Під час підготовки лабораторної роботи № 5 «Нервова тканина» увага студента має бути зосереджена на вивченні нервової тканини.

3.2.2 Питання для самоперевірки

1. Загальна характеристика епітеліальних тканин.	[2], с. 21 – 44
2. Класифікація епітелію.	[2], с. 21 – 44
3. Будова одношарового плоского епітелію.	[2], с. 21 – 44
4. Будова одношарового призматичного епітелію.	[2], с. 21 – 44
5. Будова багатшарового плоского не зроговілого епітелію.	[2], с. 21 – 44
6. Будова багатшарового плоского зроговілого епітелію.	[2], с. 21 – 44
7. Будова перехідного епітелію.	[2], с. 21 – 44
8. Будова залозистого епітелію.	[2], с. 21 – 44
9. Будова ендокринних залоз.	[2], с. 21 – 44
10. Будова екзокринних залоз (трубчасті, альвеолярні, трубчасто – альвеолярні, мерокриноні, апокриноні, голокриноні).	[2], с. 21 – 44

11. Назвати формені елементи крові.	[2], с. 21 – 44
12. Основні функції крові.	[2], с. 21 – 44
13. Характеристика плазми крові.	[2], с. 21 – 44
14. Характеристика еритроцитів.	[2], с. 21 – 44
15. Характеристика тромбоцитів.	[2], с. 21 – 44
16. Класифікація лейкоцитів.	[2], с. 21 – 44
17. Характеристика гранулоцитів(базофіли, нейтрофіли, оксифіли).	[2], с. 21 – 44
18. Характеристика еозинофілів.	[2], с. 21 – 44
19. Характеристика агранулоцитів (моноцити і лімфоцити).	[2], с. 21 – 44
20. Характеристика Т – і В – лімфоцитів.	[2], с. 21 – 44
21. Що таке лімфа?	[2], с. 21 – 44
22. Характеристика органів кровотворення у риб.	[2], с. 21 – 44
23. Характеристика селезінки.	[2], с. 21 – 44
24.Класифікація сполучної тканини.	[2], с. 21 – 44
25.Характеристика пухкої волокнистої сполучної тканини.	[2], с. 21 – 44
26.Характеристика щільної волокнистої сполучної тканини.	[2], с. 21 – 44
27.Будова колагенових, еластичних, ретикулярних волокон.	[2], с. 21 – 44
28.Що таке основна (аморфна) речовина сполучної тканини?	[2], с. 21 – 44
29.Характеристика клітин пухкої сполучної тканини (фіброцити, макрофаги, плазмоцити, адипоцити, адвентиційні і пігментні клітини, тканинні базофіли).	[2], с. 21 – 44
30.Характеристика хрящових тканин (гіалінові, волокнисті, еластичні).	[2], с. 21 – 44
31.Характеристика будови кісткової тканини.	[2], с. 21 – 44
32.Що таке ретикулярна, жирова та пігментна тканини?	[2], с. 21 – 44
33.Яка функція гладкої м'язової тканини?	[2], с. 21 – 44
34.Будова гладкої м'язової тканини.	[2], с. 21 – 44
35.Чим представлений енергетичний апарат гладких міоцитів?	[2], с. 21 – 44
36.Яка функція поперечно – посмугованої м'язової тканини?	[2], с. 21 – 44
37.Будова скелетної м'язової тканини.	[2], с. 21 – 44
38. Чим представлений скоротливий апарат посмугованого м'язового волокна?	[2], с. 21 – 44
39.Характеристика серцевої м'язової тканини.	[2], с. 21 – 44
40.Що таке клітина кардіоміоцит?	[2], с. 21 – 44

41. Загальна характеристика нервових тканин.	[2], с. 21 – 44
42. Будова нервової клітини.	[2], с. 21 – 44
43. За функціональним значенням нейрони поділяють?	[2], с. 21 – 44
44. Характеристика нейроглії (ендимиона глія, макроглія, мікроглія).	[2], с. 21 – 44
45. Характеристика клітин нейроглії (астроцитів, олігодендроцитів).	[2], с. 21 – 44
46. Будова мієлінового нервового волокна.	[2], с. 21 – 44
47. Будова безмієлінового нервового волокна.	[2], с. 21 – 44
48. Характеристика синапсів (хімічних, електричних).	[2], с. 21 – 44
49. Характеристика рецепторних нервових закінчень (екстерорецептори, інтерорецептори, термо-, механо-, хемо- та ноцірецептори – больові).	[2], с. 21 – 44

4 ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Тестові завдання до ЗМ-Л1.

Питання	Літ-ра
1. Гладенька м'язова тканина знаходиться в:	[1], с. 5
2. Тулубно-хвостова мускулатура складається з:	[1], с.4
3. Червоні м'язи мають:	[1], с.47
4. До сильноелектричних риб належать:	[1], с.49
5. Периферична нервова система ділиться на:	[1], с.44
6. Головними методичними заходами у фізіології є:	[1], с.44
7. Фізіологія вивчає:	[1], с.47
8. В рибництві використовують фізіологічні дані для:	[1], с.58
9. М'язова тканина риб виконує функцію:	[1], с.30
10. М'язова тканина розподіляється на:	[1], с.20
11. Довгасти мозок регулює:	[1], с.32
12. В середньому мозку знаходяться центри:	[1], с.33
13. Проміжний мозок складається з:	[1], с.23
14. Мозочок головного мозку відповідає за:	[1], с.25
15. Кінцевий (передній) мозок виконує основну функцію:	[1], с.32
16. За добу риба прокачує води через зябра на 1 кг маси тіла:	[1], с.37
17. Роль шкірного дихання у коропа в % від загального:	[1], с.33
18. Найвища концентрація кисню для коропа в %:	[1], с.49
19. Плавальний міхур виконує функцію:	[1], с.54
20. Функцію осморегуляції і екскреції виконують:	[1], с.64
21. Головний мозок складається з:	[1], с.74
22. До органів травлення відносять:	[1], с.32
23. Під час живлення у личинок риб наповнюється кормом:	[1], с.30

24. Шлунок відсутній у таких риб:	[1], с.40
25. До складу зябрового апарату відносять:	[1], с.45
26. Швидкість розповсюдження нервового імпульсу по м'якітним волокнам:	[1], с.47
27. Синаптична щілина заповнена:	[1], с.49
28. Вегетативна нервова система іннервує:	[1], с.44
29. Центри парасимпатичної нервової системи знаходяться в:	[1], с.44
30. Центри симпатичної нервової системи знаходяться в:	[1], с.47
31. Безумовні рефлексії за біохімічними ознаками діляться на:	[1], с.58
32. До складу рефлекторної дуги входять такі структури:	[1], с.30
33. Риби володіють:	[1], с.20
34. Око риби складається з 3-х основних оболонок:	[1], с.32
35. Електрорецептори у риб розміщені на:	[1], с.33
36. Надходження речовин до організму риби називається:	[1], с.23
37. Вихід речовин із організму риби називається:	[1], с.25
38. Найвища швидкість процесу обміну у риб спостерігається у віці:	[1], с.32
39. Апетит у коропа зменшується при температурі води:	[1], с.37
40. Товстолобик вживає їжу, яка дорівнює його масі тіла:	[1], с.33
41. Кров в організмі виконує функції:	[1], с.49
42. Ворітна вена збирає кров з:	[1], с.54
43. Імунітет здійснюється за допомогою:	[1], с.64
44. Функцію осморегуляції і виділення виконують:	[1], с.74
45. До статевої системи самок кісткових риб відносять:	[1], с.32
46. Тулубно – хвостова мускулатура риб входить до складу:	[1], с.30
47. Складання струму дії окремих клітин сприяє виникненню:	[1], с.40
48. Червоний колір м'язів обумовлений:	[1], с.45
49. Морська вода порівняно з прісною має електропровідність:	[1], с.47
50. Тетанус тулубної мускулатури це:	[1], с.49

4.2 Тестові завдання до ЗМ-Л2

Питання	Літ-ра
1 Розрізняють такі групи електричних риб:	[1], с. 15
2 Структурною одиницею нервової системи є:	[1], с.42
3 Вегетативна нервова система складається з:	[1], с.4
4 Подразнення блукаючого нерва призводить до:	[1], с.49
5 Яку функцію виконують верхні та нижні корінці спинномозкових нервів:	[1], с.44
6 Більшу масу мускулатури у ставових риб складає:	[1], с.47
7 Клітинна мембрана володіє:	[1], с.47
8 Білі м'язи скорочуються порівняно з червоними:	[1], с.18
9 Електричні органи риб побудовані з:	[1], с.30
10 Спинний мозок функційно розподіляється на:	[1], с.40
11 Одноразова місткість шлунково-кишкового тракту личинок не перевищує:	[1], с.32
12 Анатомічний склад органів травлення:	[1], с.53
13 При T +20-25 C у шлунку риби за 1 год. перетравлюється тваринної їжі на 1 кг. живої маси:	[1], с.63
14 Найдовший кишечник у риб:	[1], с.75
15 Функція печінки:	[1], с.32
16 Безумовні рефлексивні за біохімічними ознаками діляться на:	[1], с.77
17 До складу рефлекторної дуги входять такі структури:	[1], с.83
18 Риби володіють:	[1], с.49
19 Око риби складається з 3-х основних оболонок:	[1], с.94
20 Електрорецептори у риб розміщені на:	[1], с.64
21 У спинному мозку знаходяться центри:	[1], с.74
22 Довгастий мозок виконує функцію:	[1], с.12
23 До органів чуття відносять:	[1], с.40
24 Інтенсивні лінійні зростання риб відбуваються:	[1], с.40
25 Важливе значення глотковий апарат відіграє у живленні риб:	[1], с. 15
26. У риб електричні пластини з'єднані:	[1], с.42
27. Спинний мозок у риб займає хребцевий канал від:	[1], с.4
28. Спинний мозок вкритий оболонками:	[1], с.49
29. Головний мозок складається з відділів:	[1], с.44
30. Скільки виділяють пар черепно-мозкових нервів:	[1], с.47
31. За добу риба прокачує води через зябра на 1 кг маси тіла:	[1], с.47
32. Роль шкірного дихання у коропа в % від загального:	[1], с.18
33. Порогова концентрація кисню для коропа в %:	[1], с.30
34. Плавальний міхур виконує функцію:	[1], с.40
35. Функцію осморегуляції і екскреції виконують:	[1], с.32

36. Довгастий мозок регулює:	[1], с.53
37. В середньому мозку знаходяться центри:	[1], с.63
38. Проміжний мозок складається з:	[1], с.75
39. Мозочок головного мозку відповідає за:	[1], с.32
40. Кінцевий (передній) мозок виконує основну функцію:	[1], с.77
41 Гладенька м'язова тканина знаходиться в:	[1], с.83
42 Головний мозок складається з:	[1], с.49
43 Кров в організмі виконує функції:	[1], с.94
44 Розрізняють такі групи електричних риб:	[1], с.64
45 У спинному мозку знаходяться центри:	[1], с.74
46 Довгастий мозок регулює:	[1], с.12
47 В середньому мозку знаходяться центри:	[1], с.40
48 Проміжний мозок складається з:	[1], с.40
49 Мозочок головного мозку відповідає за:	[1], с.45
50 Кінцевий (передній) мозок виконує основну функцію:	[1], с.45

4.3 Тестові завдання до екзамену.

Екзаменаційна тестова робота з дисципліни «Фізіологія риб з основами гістології» являє собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з трьох запропонованих варіантів. Тестові питання формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань.

Питання	Літ-ра
1. Гладенька м'язова тканина знаходиться в:	[1], с. 15
2. Тулубно-хвостова мускулатура складається з:	[1], с.42
3. Червоні м'язи мають:	[1], с.4
4. До сильноелектричних риб належать:	[1], с.49
5. Периферична нервова система ділиться на:	[1], с.44
6. Головними методичними заходами у фізіології є:	[1], с.47
7. Фізіологія вивчає:	[1], с.47
8. В рибництві використовують фізіологічні дані для:	[1], с.18
9. М'язова тканина риб виконує функцію:	[1], с.30
10. М'язова тканина розподіляється на:	[1], с.40
11. Довгастий мозок регулює:	[1], с.32
12. В середньому мозку знаходяться центри:	[1], с.53
13. Проміжний мозок складається з:	[1], с.63
14. Мозочок головного мозку відповідає за:	[1], с.75
15. Кінцевий (передній) мозок виконує основну функцію:	[1], с.32
16. За добу риба прокачує води через зябра на 1 кг маси тіла:	[1], с.77
17. Роль шкірного дихання у коропа в % від загального:	[1], с.83
18. Найвища концентрація кисню для коропа в %:	[1], с.49

19. Плавальний міхур виконує функцію:	[1], с.94
20. Функцію осморегуляції і екскреції виконують:	[1], с.64
21. Головний мозок складається з:	[1], с.74
22. До органів травлення відносять:	[1], с.12
23. Під час живлення у личинок риб наповнюється кормом:	[1], с.40
24. Шлунок відсутній у таких риб:	[1], с.40
25. До складу зябрового апарату відносять:	[1], с. 15
26. Швидкість розповсюдження нервового імпульсу по м'якітним волокнам:	[1], с.42
27. Синаптична щілина заповнена:	[1], с.4
28. Вегетативна нервова система іннервує:	[1], с.49
29. Центри парасимпатичної нервової системи знаходяться в:	[1], с.44
30. Центри симпатичної нервової системи знаходяться в:	[1], с.47
31. Безумовні рефлекси за біохімічними ознаками діляться на:	[1], с.47
32. До складу рефлекторної дуги входять такі структури:	[1], с.18
33. Риби володіють:	[1], с.30
34. Око риби складається з 3-х основних оболонок:	[1], с.40
35. Електрорецептори у риб розміщені на:	[1], с.32
36. Надходження речовин до організму риби називається:	[1], с.53
37. Вихід речовин із організму риби називається:	[1], с.63
38. Найвища швидкість процесу обміну у риб спостерігається у віці:	[1], с.75
39. Апетит у коропа зменшується при температурі води:	[1], с.32
40. Товстолобик вживає їжу, яка дорівнює його масі тіла:	[1], с.77

5 ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. Конспект лекцій з дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин».
2. Збірник методичних вказівок до лабораторних занять з дисципліни «Гістологія і ембріологія водних тварин».
3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Фізіологія риб»
4. Аминева В.А., Яржомбек А.А. Физиология рыб.-М.:Легк. и пищ. пром., 1984.- 200с.
5. Современные вопросы экологической физиологии рыб.-М.: Наука, 1979,-268с.
6. Фізіологія сільськогосподарських тварин.-К.: Сільгоспосвіта, 1994-512с.

Додаткова:

1. Новак В.П., Пилипенко М.Ю. Цитологія, гістологія, ембріологія. – К.: ВІРА – Р, 2001. – 288с.
2. Луцик О.Д., Іванова А.І. Гістологія людини. – Львів: Мир, 1992. – 400с.
3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник.- К.:Сільгоспосвіта,1994.- 512с.